

Subsidie voor brexit-advies mkb

Den Haag – Ondernemers die rechtstreeks zaken doen met het Verenigd Koninkrijk doen er verstandig aan om de gevolgen die de brexit voor hen heeft op tijd in kaart te brengen. De onderzoekskosten worden gesubsidieerd door de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, Sigrid Kaag.

Er zijn brexit-vouchers in het leven geroepen. Met een brexit-voucher komen ondernemers in aan-

merking voor subsidie voor advies over alternatieve markten en de gevolgen van de brexit. Met de voucher krijgen ondernemers een vergoeding van 50% van de werkelijk gemaakte kosten, tot maximaal €2.500 exclusief btw.

De minister geeft niet meer dan één voucher per mkb-onderneming, groep of fiscale eenheid waarvan de mkb-onderneming deel uitmaakt. Het budget voor 2018 is €3,95 miljoen. Dit budget is voor de brexit-vouchers en de coa-

chings-, missie- en kennisvouchers van de regeling Starters International Business. Een voucher is zes maanden geldig en onoverdraagbaar. De adviseur verzilvert de kennisvoucher bij RVO.nl, de ondernemer betaalt zelf het bedrag resterende boven €2.500 en de btw.

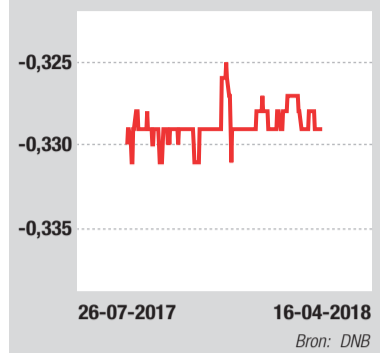
VNO-NCW, MKB-Nederland, ING, Rabobank, ABN-Amro en de rijksoverheid organiseren over dit thema in mei en juni regionale bijeenkomsten. In deze bijeenkomsten worden ondernemers

bijgepraat door vertegenwoordigers van de rijksoverheid, VNO-NCW en MKB-Nederland en bijvoorbeeld Europarlementariërs uit hun regio. Aansluitend vindt een gesprek plaats met experts van de banken, de douane, ondernemersvereniging evofenedex en tal van anderen.

Meer informatie over de brexit en de gevolgen voor Nederlandse ondernemers is te vinden op de websites hulpbijbrexit.nl of brexitloket.nl.

Rente

Ontwikkeling Euribor-rentetarief met een looptijd van 3 maanden.

Elektrische trekker moet nog op toeren komen

ACHTERGROND

Bussen en vrachtwagens rijden al elektrisch. Veel auto's zijn hybride. Tijd voor de Tesla-trekker? Twee Nederlandse innovators, twee visies.

DOOR RONALD BUITENHUIS

Voor hun e-trekker kiezen Thieu Berkers van Farmertronics en Paul van Ham van Multi Tool Trac elk een ander spoor. Berkers neemt de geleidelijke weg – klein beginnen, dan opschalen. Van Ham begint direct in het groot, al is zijn Multi Tool Trac wel een hybride. Wat ze gemeen hebben, is dat de ontwikkeling langzamer gaat dan gehoopt.

Van de Multi Tool Trac staan er nu twee op het punt om operationeel te worden. Kinderziekten en laatste aanpassingen hielden dat tegen. Deze twee hybride trekkers zijn verkocht aan boeren die ook hebben meegedaan aan de ontwikkeling ervan. Van Ham zegt in 2018 met een aangepast en wat goedkoper type te komen en denkt er seriematig tussen de vijf en tien te gaan maken.

Ook Berkers kan nog niet bogen op een operationele (robot)trekker. Berkers zet in op lancering in 2020 van zijn eTrac, een kleine robottrekker, en denkt er 200 per jaar te kunnen gaan verkopen. Vooral toepasbaar in de tuinbouw. Schoffelen en maaien. Berkers: "Testen hebben uitgewezen dat een vermogen van 8 kW meer dan voldoende moet zijn om in niet al te zware grond te schoffelen."

De landbouw moet volgens Berkers naar een andere mindset: van groot en zwaar, naar klein en

De Multi Tool Trac is het verst in de ontwikkeling. Twee hybride machines gaan binnenkort het land in.

flexibel. "Bij te zware elektrische machines trek je direct de accu's leeg. Elektrisch en groot is gewoon nog niet handig." In die zin

'Over tien jaar zijn er volop elektrische trekkers te koop'

gelooft Berkers, met alle waardevoor ondernemer Van Ham, niet in het model van de Multi Tool Trac. De kosten van de eTrac

liggen tussen €50.000 en €100.000. Denk bij de Multi Tool Trac eerder aan bedragen tussen €250.000 en €300.000. Het zijn ook onvergelijkbare machines. De Multi Tool Trac is hybride met nu nog een dieselmotor, de eTrac is volledig elektrisch en zelfsturend.

Waterstof

Twee werelden dus, met als overeenkomst: de naam van Nederland als innovatief landbouwlend hooghouden. De grote trekspelers wereldwijd lijken nog niet heel erg happig om in elek-

trisch te stappen. En dus liggen er kansen voor kleinere spelers als de Multi Tool Trac en Farmertronics. Van Ham: "We trekken echt niet aan een dood paard. Dan was ik al wel gestopt. Het is perspectiefvol." Hij zegt al bezig te zijn met een doorontwikkeling. Op termijn wil hij de dieselmotor vervangen door waterstof. "Dan krijg je dus een combinatie van elektrisch en waterstof. En dan een eigen windmolen op de boerderij om de accu's te laden."

Van Ham heeft niet de illusie dat je grote trekkers volledig elek-

trisch kunt laten opereren. "Daarvoor is de accucapaciteit gewoon nu nog niet groot genoeg." Toch zegt Van Ham: "Tesla had ook vijftien jaar ontwikkeltijd nodig. Over tien jaar zijn er volop elektrische trekkers te koop." Op de komende Floriade (2022) wil hij een proeftuin om te laten zien wat de potentie van elektrische trekkers is. "Als het met bussen, auto's en vrachtwagens lukt, waarom dan niet met trekkers?"

Berkers realiseert zich dat het doen van beloftes gevaarlijk is. "De ontwikkeling duurt mij eigenlijk ook te lang. We moeten geloofwaardig blijven met onze elektrische ambities."

Nieuwe landbouw

De robot van Farmertronics kan vier tot vijf uur zelfrijdend opereren voordat ie aan de accu moet. De eTrac rijdt, waar mogelijk, zelf naar een laadpaal en laadt op. Volgens de berekening van Berkers heeft de eTrac een terugverdientijd van vier tot vijf jaar omdat er geen mankracht nodig is en de brandstof goedkoper is.

De Multi Tool Trac kan op alleen accu's een uur werken. Nadeel van de eTrac is dat ie niet zelfstandig de weg op kan. En van beide varianten is er nog geen boer die iets kan zeggen over hoe het in de praktijk werkt. Domweg omdat de eTrac noch de Multi Tool Trac al echt ingezet worden.

Volgens Berkers gaat de toekomstige landbouw er anders uitzien. Het zou best kunnen dat elektrisch daar onderdeel van gaat uitmaken, misschien zelfs waterstof. Dan rijdt een wirwar van kleine, zelfstandige robots over de akkers. Of worden het toch grote, elektrische varianten?

Paul van Ham spreekt op 24 april in de Rode Hoed in Amsterdam over 'Technologische revolutie in de voedselketen', in een debat in de serie 'It's the food, my friend'.

Bakker bouwt op Nieuw Reijerwaard

Barendrecht – Bakker Barendrecht, onderdeel van het Belgische handelsconcern in groenten en fruit Greenyard, gaat bouwen op Nieuw Reijerwaard tussen Ridderkerk en Barendrecht. Nieuw Reijerwaard is een uitbreiding van 96 hectare op het bestaande cluster voor bedrijven in de verwerking van land- en tuinbouwproducten in dit gebied.

Bouwbedrijf Heembouw heeft

getekend voor de aankoop van een kavel van 6,6 hectare en gaat daar een logistiek centrum van circa 30.000 vierkante meter bouwen voor Bakker Barendrecht, die hiermee zijn bestaande capaciteit in Ridderkerk uitbreidt. Medio 2018 zal Heembouw starten met de bouwactiviteiten.

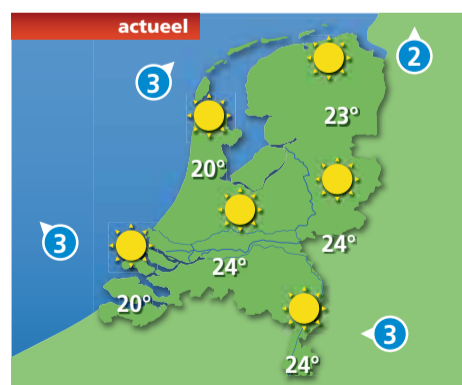
Met de aankoop komt de oppervlakte aan verkochte kavels op 10,3 hectare.

Onderzoek effect combi natuur-economie

Den Bosch – Het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant heeft studenten van HAS Hogeschool opdracht gegeven een aanpak te ontwikkelen voor natuur op landbouwpercelen. De studenten moeten in eerste instantie onderzoeken of de natuurwaarde van percelen ook echt wordt versterkt. Normaal is de doorlooptijd van een monitoringplan minimaal zes jaar, de studenten van HAS Hogeschool

hebben echter de vraag gekregen een aanpak te bedenken die al na twee jaar resultaten laat zien.

Het plan wordt uitgewerkt én uitgevoerd door Sietse Kamer, Suzanne van de Straat en Joris van de Ven. Zij volgen de opleiding Toegepaste Biologie aan HAS Hogeschool in Den Bosch. De bedoeling is dat een groep van nieuwe HAS-afstudeerders over twee jaar de effectmeting gaat uitvoeren.

Niets is zo lokaal als het weer. Boerderij introduceert daarom lokale weersverwachtingen afgestemd op uw locatie. U bent hierdoor beter in staat uw werkzaamheden te plannen en optimaal gebruik te maken van de te verwachten weersomstandigheden.

Voor agrarisch weer op maat gaat u naar www.boerderij.nl/weer